

«Без минулого нема майбутнього»

Дослідження з історії села Збора та Кулинка

Зміст

I. Історія села Збора.

- Історична та географічна довідка села
- Фельдшерсько-акушерський пункт
- Відділення зв'язку
- Народний дім
- Школа
- Історія школи

II. Історія села Кулинки. (дане питання досліджувала учениця 9 класу Федьків Анна)

- Вступне слово автора
- Історична довідка села Кулинки
- Гордість Кулинки: Бойко Павло, Барнась Павло

III. Видатні постаті та герої сучасності села Збора.

- Іван Гонта
- Антін Любич Могильницький
- Тулай Василь Михайлович
- Дмитро Федорович Скікун
- Мигович Федір Михайлович
- Гойдан Антон
- Герой Волошин Михайло Михайлович

I. Історія села Збора.

Історична та географічна довідка села

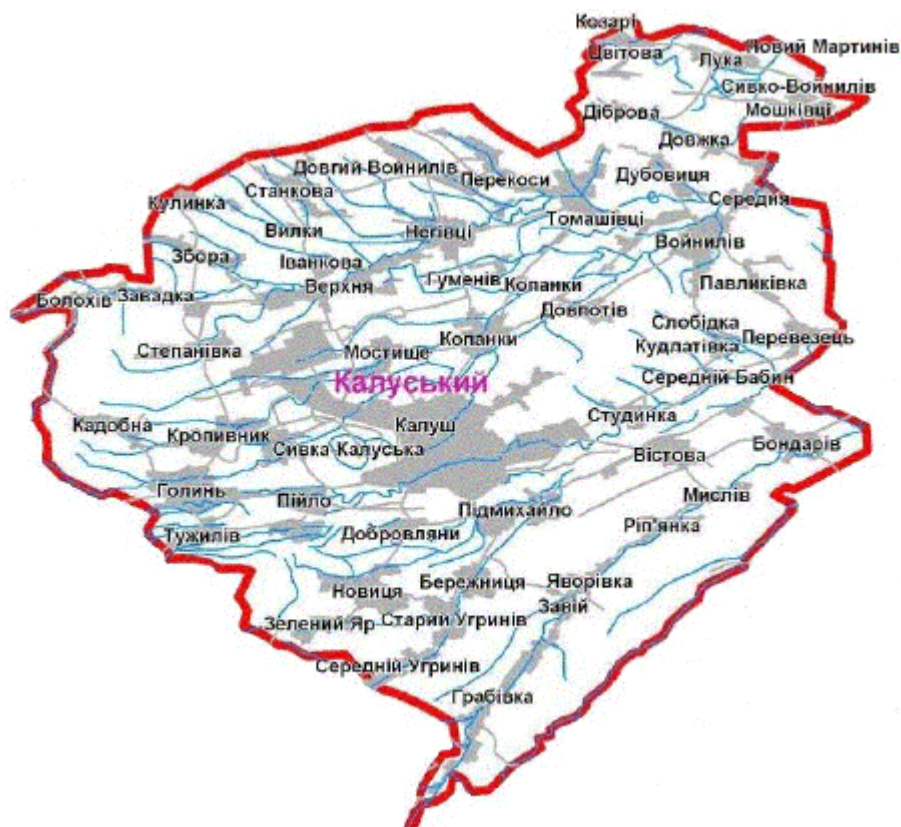
Схема маршруту села Збора

Перша письмова згадка про село Збора датується 1787 роком. Найбільшою цікавинкою села є сільський літопис, автором якого був місцевий священик Антон Данилович Гойдан. Літопис почав писатися 15 лютого 1894 року, саме він першим виклав історію походження села у своєму літописі. Одразу дізнаємося з цього літопису : «Село Збора походить правдоподібно від слова «збір-зборище». В давні часи за панування князівства та боярства, часто нападали Половці, Поляки-Ляхи і Мадяри, народ розлітався хто де міг. В нас появилися різні люди: Волохи, Подоляни, Дуліби і навіть цигани. Вони і поселилися тут. Від того збору людей назвали село Сбора, а потім з польського Збора. Доказом являється річка,

яка межує з селом Збора- Болохівка, або Волохів, де Волохи з князя і короля Галицького Данила Романовича знайшли батьківщину».

Село має свою Зборянську сільську раду підпорядковану Калуському району. На півночі граничить з селом Кулінка, яке належить до Зборянської сільської ради. Його заснували колоністи, переважно поляки. До 1952 року Кулінка являла собою окрему сільську раду. На північному сході граничить із селом Станькова, на сході із селом Верхня, на півдні із селом Завадка, а з заходу примикає до масиву державного лісу, через який проходить кордон між Івано-Франківською та Львівською областями. Село простяглось майже на 4 км із заходу на схід, понад потічком Солонець, який до 19 ст. називався Глиняний. Який випливає з лісу і в східній частині села впадає у річку Болохівку, яка пропливає на південь від нашого села, через село Завадка, і на сході запливає в село Верхня. На північ і південь від села простягаються горби, а саме село розташоване в долині.

За переказами старожилів ми дізналися, що між річкою Болехівкою в межу завадецького поля знаходиться холерний цвинтар. До сьогоднішнього дня і сліду не залишилося від цвинтаря.

Село лежить в межах Передкарпатського крайового прогину Карпатської геосинклінальної області. В давні часи територія села була покрита лісами. Протягом певного історичного часу, у зв'язку з господарською діяльністю людини, був змінений загальний вигляд території села. Більшість лісів вирубано. Внаслідок цього зникли урочище «Кирнички» , урочище «Липи». На їх місці почали висівати сільськогосподарські культури. Тепер ліси займають 439,3 га , які розміщені в західній і північно - західній частині села . Серед представників деревної рослинності зустрічаються дуб, береза, липа, ялина, бук, граб, клен, гостролиста вільха .

Береги ярів і частково сіножаті вкриті кущовою рослинністю. Серед кущів поширені шипшина, ліщина, лозина, калина, глід тощо. На річкових заплавах поширені луки, які використовуються під пасовища. У складі флори налічується 30 - 40 видів . Пануючі: тонконіг, вівсяниця червона, вівсяниця лучна, люцерна жовта, конюшина біла, нечуйвітер волохатий, кульбаба, хвощ польовий, лугові дзвіночки.

Ранньою весною першими зацвітають білі підсніжники, блакитні проліски, пухнаста сон-трава. Пізніше - тіньовитривалі рослини: конвалія, фіалки, квасениця. Суцільним килимом розростаються суниці, копитняк, барвінок. Ростуть ожина, малина, де-не-де чорниця.

У нашій місцевості розповсюджені лікарські рослини, але масова заготівля не проводиться. Переважно люди заготовляють для своїх потреб цвіт липи, конвалії, плоди глоду, шипшини, суницю, звіробій, чебрець, кмин і ін.

Болотна рослинність зустрічається по заплавах Болехівки і представлена осоковими, осоково - гіпновими формаціями.

Тваринний світ нашого краю дуже різноманітний і залежить від характеру рослинності. У лісах водяться козуля, свиня дика, олень благородний, білка, куниця лісова, борсук.

Зустрічається найбільша тварина в Україні - лось. Живе в лісах, заростях верболозу. Лосенята легко приручаються. Чимало є лисиць і вовків. У лісах, на луках і болотах водяться полівка лісова, лісова і польова миші, бурозубка, кріт. Серед птахів зимують сороки, синиці, дятли.

Весною з вирію повертаються шпаки, зозулі, граки, чайки, деркачі, жайворонки, лелеки, чаплі.

З плазунів трапляються гадюка звичайна, вуж звичайний, прудка і живородна ящірка.

Серед земноводних великої щільності популяції у теплий період досягають трав'яна жаба, зелена ропуха. До Червоної книги України занесені сарна, рись звичайна, кіт лісовий, видра річкова, борсук. До Зеленої книги України потрапила велика кількість птахів. Серед них - лелека чорний, сокіл, глухар. На території села є рекреаційні ресурси для організації відпочинку та туризму. Мальовничі природні ландшафти, лісові масиви, річки Болохівка та Зелена з прилягаючими до них територіями, в теплий період року використовуються для відпочинку.

Карта 1767 року відомого італійського астронома Джованні Антоніо Ріцци
Занноні село Збора (Zbora)

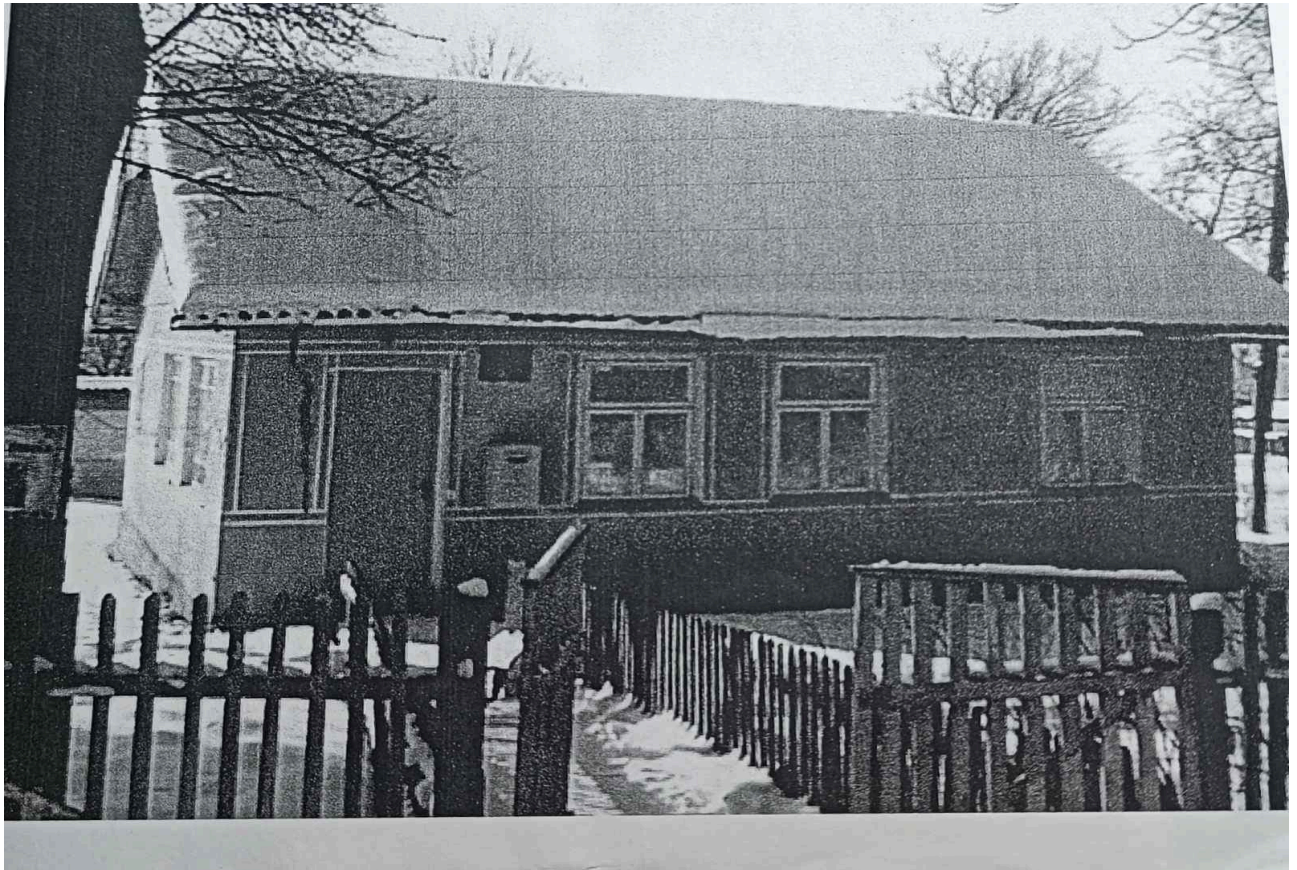

Фельдшерсько-акушерський пункт

Для того, щоб покращити своє здоров'я і почути корисну пораду у селі діє фельдшерсько-акушерський пункт. Він був побудований у 1972 році колгоспом. Ми дізнались, що до 1939 року в селі не було жодного лікувального закладу, тільки були місцеві знахарі: баби повитухи і шептухи.

Відділення зв'язку

У 1965 році у селі з ініціативи колгоспу було побудовано відділення зв'язку. Із переказів очевидців ми дізнались, що на цьому місці була висипана могила Січовим стрільцям. Вночі, щоб ніхто не бачив могилу зрівняли із землею, а на цьому місці побудували пошту.

Народний дім

У жовтні 1980 року було завершено будівництво Народного дому. Замовником будівництва був на той час колгосп – мільонер імені Кірова. Виконувала будівництво фірма «Дніпромисто». В народному домі орендує приміщення сільська рада і бібліотека – філія села Збора.

Школа

Найбільшим освітньо - культурним центром у селі Збора є школа. Із переказів старших людей дізнаємося, що до 1939 року школа поміщалась в одному будинку. У селі був один чоловік – син священика, який здобув вищу освіту, а син куркуля Башти – середню-спеціальну. Було чотири чоловіки з середньою освітою – вчителі, інші мали початкову. Близько 25 % населення було неграмотними.

У 1953-56 роках було прибудовано ще 2 будинки і один будинок пристосовано. З роками виникла необхідність в побудові нової школи, тому що старе приміщення було в аварійному стані.

У 1988 році було побудовано нове приміщення школи з розрахунком на 350 місць. Замовником будівником був колгосп. Виконувала будівництво фірма «Дніпромисто». Але звичайно не обійшлось без допомоги всіх жителів села.

1 жовтня 1988 року приміщення школи було освячено і перед нами відкрились двері просторої школи. У школі створена Світлиця, в якій зберігаються стародавні речі.

Ідея створення такої світлиці виникла ще за покійного директора Кузьмика Богдана Івановича. В ідею створення входило відтворити макет селянської хати і її начиння. Працівники школи та жителі сіл Збора та Кулинка дарували різні старовинні речі, які лежали в дома на горищі.

В шкільній світлиці під вікном, ближче до середини стоїть стіл. Біля столу, попід тильною стіною стоїть бомбетиль (лавка). Його передали нам з Кулинки, на ньому з низу видряпаний рік – 1889. По діагоналі від печі розміщені ікони, прикрашені вишитими рушниками, цілющим зіллям та квітами, лампадками.

З права від столу знаходиться скриня або куфер, для зберігань дівчатами своїх святкових речей: свити, сорочки, хустки, вишиті рушники.

Тут знаходиться українська вариста піч. Вона займала завжди внутрішній кут збоку вхідних дверей. У печі пекли хліб, варили борщ, кашу. Ми тут

можемо побачити горщик – борщівник, полумиски, кашники, глечики. Як нам відомо від старожилів, у селі не займалися гончарною справою, а посуд купляли, обмінювали на базарі у Калуші.

Біля дверей знаходяться дерев'яні полицки (мисник) для посуду, проти печі– полиці для хатнього начиння та хліба. Одним з найбільш стародавнім ремеслом і промислом була обробка дерева і будівництво споруд. Знаємо, що з дерева виготовляли посуд і хатнє начиння. При виготовленні ложок, половників використовували дерево берези, груші, липи. У кориті замішували тісто. Також тут ми можемо побачити маснички, їх використовували для збиття сметани на масло. Пранник – засіб для прання. У світлиці є старі праски, це говорить нам

про те, що в селі займалися литтям. Для цієї техніки потрібно глину, змішану з піском для того, щоб виготовити ливарні форми, в які наливали розплавлений метал. Після його охолодження форму розбивали, звільняючи від неї відлиту річ.

У куті, ближче до печі розміщено ліжко, щоб зимою було тепліше. Наші предки замість матраца використовували житню або ячмінну соломку. Подушку заповнювали пахучим травневим сіном.

У нашій світлині є старовинна колиска 20-х років XX ст. За допомогою мотузки, при потребі вночі можна було дитя заколихати. Дана колиска виколикала не одне покоління Миговичів. Це нашу вчительку математики Бигар Анастасію Михайлівну та її брата, професора математики Тернопільської академії Миговича Федіра Михайловича, які люб'язно передали колиску до нашого музею.

Про те, як одягалися наші предки ми дізнаємося із літопису Антона Гойдана. Цитуємо: «Мужчини убиралися в довгі сорочки, вишиті хрестиком на кужівнім полотні, червоною, чорною та іншою заполоччю. Сорочка була випущена по штанах, давніше перепоясувалась широким шкіряним поясом, прикрашеним бляшками та пацьорками. Носили камізельки з синього сукна в два ряди блискучих гудзиків...».

З того самого літопису дізнаємося про те, як одягалися жінки. Як приклад жіночого одягу ми маємо у нашій світлиці. « Жінки носять довгі димки з полотна...Сорочки на будень носять з кужівного полотна, гарно вишитий комір.... На свята і в неділю носять сорочки із швабського полотна. Камізельки. Шії жінок були прикрашені коралами і перлами. Під перлами, коралами і пацьорками давали «китайку». Це шовкова стежка червоного цвіту.»

Історія школи

З архівних джерел:

1842-1845 рр. – просвітницьку роботу у селі вів Антін Любич Могильницький – відомий поет, громадський діяч, який був у селі священиком. Він навчав дітей читати і писати, організував різні ігри та забави.

1854 р. – у селі заснована перша парафіяльна школа.

1864 р. – школу відвідувало 25 дітей, вчителем був Шутяк Теодор.

1874 р. – у селі Збора була народна школа.

1895 р.- у селі діяла однокласна школа.

1904 р. – спільними зусиллями громади було побудоване нове приміщення школи.

1914 р. – діяла двокласна Зборівська школа Калуського повіту.

1931-1932 рр. – організовано трикласну українську школу.

1936 р. – школа була початковою, а класи комбіновані.

1939 р. – директором початкової школи був п.Банах.

1940 р. – відкрито 5 клас.

1941-1944 рр. –німецька окупація, директором початкової школи був п. Волянський.

1944-1955 рр. – діяла семирічна школа.

1953-1956 рр. – для потреби школи побудовано два приміщення, а ще одне пристосоване приміщення розширено коштом приборудови.

1955 р. – перший набір у 8 клас

1988 р.- зусиллями громади за кошти колгоспу ім. Кірова побудовано нову школу на 350 місць.

2011 р. – Зборянську ЗОШ І-ІІ ст. реорганізовано у навчально-виховний комплекс І-ІІ ступенів.

II. Історія села Кулинки. (дане питання досліджувала учениця 9 класу Федьків Анна)

Вступне слово автора

Мене звати Федьків Анна. Я народилась 18.11.08 року в селі Кулинка. Все своє життя я живу в цьому селі. Воно не велике , людей теж не багато . Та воно лишається таким рідним та сюди хочеться завжди повертатись. Біля мого будинку є все для відпочинку , навіть ставок моє улюблене місце напевне, що в світі. Зараз я вчусь у сусідньому селі Збора . Хочу зазначити , що і це село має велику історію. Вчусь в Зборянській гімназії в дев'ятому класі.

Ніколи не думала що можу стільки дізнатись про свій рідний край лише тепер. З дитинства мене виховували , як патріота своєї країни та рідного дому. Привив мені цю любов мій дідусь з яким ми деколи обговорювали політику України. З народження я розмовляю українською і цим горджусь. Я щаслива що зростаю у сім'ї , що любить свою державу. Особливо мій дід розповідав мені про наше маленьке село. Хоч я вже виросла , але добре знаю що він багато чого навчив. В мене велика та дружня родина.

В цьому проєкт , я б хотіла розповісти історію своєї родини та свого краю. Мені здається, що у мене є частинка таланту мого дідуся Павла того я можу описати події що відбувалися на землі де я живу.

1.Кулинка –село наше рідне і миле

Тобі ми вклоняємось всі до землі

За те що ростило за вірне кохання

За щастя ми шлем тобі щирий привіт

2. Кулинка –село невелике у лісі

Тут ми народились, тут виросли ми

Тут прадіди наші в могилах спочили

Коріння тут наше в землі

3. Садок вишневий і батьківська хата Світлиця матусі уся в рушниках

І співи пташок, на подвір'ї криниця,

Червона калина в обох потічках.

4. Джерела цілющі від краю до краю

У нашім селі б'ють здоров'ям води

Про Вільну Україну пісні ми співаємо
Пшениці жовтіють поля і лани.

5. Кулинка – село невелике наше рідне і любе
Тебе не забудем, де б ми не були

Ти часточка рідного Карпатського краю

До тебе з світів прилітають сини.

29.10.2006 р. Г. Й. Угач

Історична довідка села Кулинки

Г. Й. Угач 29.10.2006 р..

Малесеньке село Кулинка справжньою перлиною Калуського району, адже сам Бог подбав про мальовничість природи, серед якої красується це поселення. Зелені поля, рясні сади, цілющі джерела, невеликі потічки, густі верболози та акуратні обійстя оце й уся Кулинка. Вона оточена з усіх боків лісами, немов перлинка Обрамлена у зелену оправу. А про Кулинецькі ліси слава лунає по всій Кулинці. Село розташоване на північний захід від районного центру, на віддалі 18 кілометрів. Село невеличке довжиною 1,5 кілометра простягнулося з заходу на схід. Розміщено воно на горбочку між двома потічками, які в долішньому кінці села зливаються в одне русло маленької річки, яка називається Велипунець і впадає в річку Болохівку, притоку Дніпра. Місцевість на якій розбудоване село багате поверхневими джерелами. В селі є 80 дворів в яких проживає 320 чоловік населення. Є магазин, клуб, бібліотека, фельдшерсько-акушерський пункт молокоприймальний пункт. А в самому центрі села біля центральної вулиці красується церква, яка побудована в 1989 – 1993 роках.

Перша письмова згадка про Кулинку датується 1795 роком. А першу церкву було збудовано у 1865 році, вона функціонувала до 1932 року, бо громада села вирішила стару розібрати і побудувати нову. Уже в 1937 році будівництво було закінчено. Нова церква збагачувала духовно і морально кулинчан до 1964 року, адже рукою комуністичної системи їй було закрито. Та на цьому ще не закінчилися поневіряння над вірою, над єдиним духовним джерелом селян. Люди розповідають. Що тієї злочасної ночі у селі було

тривожно, гавкали собаки по дорозі їздила машина і в ній, мабуть, московські посіпаки. Дехто навіть припустив, що то паркомати. Та глуху темну ніч навпіл розкололи пекельні вогняні язики горіла церква. Звідусіль збігалися люди, жінки голосили, а чоловіки бодай якось намагалися погасити пожежу. Дерев'яна церква миттєво згоріла, залишила по собі купу недогарків і священний попіл. Ця сумна подія сталася 24 липня 1987 року. Але через рік, як не дивно, місце згарища було уквітчане чудовими рожевими квітами. А ще через рік кулинчани, відчувши потепління на політичній ниві, розпочали будівництво нової церкви, яке завершилося в 1993 році. А нині куполи храму Богоявлення Господнього височать над селом і є найбільшою гордістю кулинчан.

Назва цього села така чудернацька, що породила кілька версій щодо свого походження. Першу версію кулинчани пов'язують з тим, що колись при в'їзді в село росло багато кущів калини. Згодом їх вирубали, а на тому місці збудували село, яке назвали Калинка. Ця назва з часом змінилась на Кулинка.

Іншу версію і, мабуть, більш правдиву, пов'язують із прізвищем польської пані Кулікової. Легенда твердить, що пані оселилась тут, заснувала поселення, яке і було названо на її честь.

Є і третя версія: це село було засноване поляками, як працювали тут на вирубці лісів. Вони поодружувалися з українськими дівчатами, а своє поселення «... лежаче в коліні між лісом Чертіжським і дворовським Станьківським, назвали по своєму koianku, від чого і пішло Кулинки. Тобто створене поселення за своєю формою нагадує коліно. Слово ж коліно по-польськи звучить «kolano» а якщо поселення було розташоване на землі, що за формою своєю нагадувало мале коліно, то поляки називали його « na kolapku», тобто на колінку. Але згодом назва «kolankn» змінилась як пише отець Гойдан «обрусіла» і маємо Кулинку.

Жителі села споконвіку були землеробами старожили розповідають, що більшість людей була неписьменна! Тяжко жилося їм за часів Австро-Угорщини, за часів панської Польщі. А в 1939 році, коли західна Україна була звільнена від Польщі селяни не відчули особливого покращення. Великих руйнувань село зазнало під час фашистської окупації. У 1942 році в

селі панував голод, через що вимерло багато людей. У роки Великої Вітчизняної війни до 1950 року у Кулинці діяв рух опору ОУН-УПА багато кулинчан приймали активну участь у повстанських боях. Багато зазнало репресій політичних переслідувань. Микола Гудзоватий, Микола Федоришин, Петро Закальницький, Павло Бойко пройшли тюрми концтабори.

Також Кулинка має свого ангела охоронця це Ольга Василівна Мельник. До пенсії вона працювала фельдшером на кареті швидкої допомоги. Не один хворий завдячує їй своїм здоров'ям та життям. До п. Ольги із своїми проблемами звертаються навіть серед ночі. Тому тиск поміряти, тому укол зробити, тому крапельницю поставити... І вона ще ніколи не відмовила Це людина з Великої букви.

В Кулинці є цікаві і талановиті особистості. Однією із них є рукодільниця, вишивальниця Ірина Миколаївна Маліборська, яка вишиває все своє життя. В її домі безліч серветок, рушників, скатертин, подушок і картин. Багаті і чудові її вишивки прикрашають ікони в нашому храмі.

Марія Михайлівна Угач вчителька декоративно-прикладного та образотворчого мистецтва Зборянської ЗОШ. Вона захоплюється бісероплетінням. У кожную роботу Вона вкладає свою душу. Наше село дуже чарівне та мальовниче і вона передає що красу у своїх роботах: навесні цвітуть яблуні та конвалії, влітку волошки, ромашку та маки. А ще дуже любить оформляти бісером ікони. Також виготовляє писанки, Декоративні деревця різні композиції.

Приміщення Народного Дому охайне, прибране. Сюди збираються на репетиції аматори художньої самодіяльності різних гуртків, а також учасники фольклорного ансамблю «Кулиночка» які дарують кулинчанам найкращі години відпочинку на своїх Масових заходах та концертах.

Завідувачка НД. Мирослава Дмитрівна Чорній. Разом з народним домом Розміщена і бібліотека скарбниці знань, завідувача якої є Ганна Йосипівна Угач, яка запрошує своїх рідних, друзів, знайомих, своїх кулинчан взяти книжку і увійти в поетичний сад різних письменників Українських та зарубіжних і нехай кожен зірве ту квіточку, яка напоїть ваше серце вірою, надією і добротою. Тут

оформлений куточок Українська минувшина», де можна побачити Старовинний одяг, прядку, куделю, вироби з дерева, різноманітні горщики! Крім цього у краєзнавчому куточку є папка «Інформаційний портрет нашого Села», альбом учасників II світової війни «Жива ваша пам'ять, безсмертна вона на віки. Тут можна побачити фотографії та дізнатися короткі відомості про людей, які воювали за те, щоб ми жили щасливо. На видному місці стоїть наша «Історія села Кулинка», а також вірші та пісні поетів нашого села.

Гордість Кулинки: Бойко Павло Онуфрійович
народний умілець, художник, актор, співак і поет

Павло Онуфрійович народився 1927 року в сім'ї дяка, ще з дитячих років у хлопця виявився талант до малювання, до співу. Малювати він навчився на старих церковних книжках де були клптики білого паперу. Він малював ангелів, ікони, сонце, природу рідного краю, і все те, що було в його дитячій уяві. Хлопець ріс у всіх на очах, і було видно, що в нього талант не тільки до малювання, але й до співу, до гумору, різьби по дереву.

Початкову освіту отримав у Кулянківській початковій школі. Уже в той час багато малював для школи, для вчительки, а також малював портрети однокласників. Будучи юнаком, влаштувався на роботу в місто Калуш на калійний комбінат художником. Молодий юнак, повний сил і енергії, радіє життю, він закоханий у свою Україну, рідну природу, радіє співу пташок, солов'я, жайворонка, радіє кожній квітці, яка зросла на отчій землі. Пізніше цю любов до рідного краю він виливає у своїх піснях, гуморі, в художньому мистецтві. У пам'яті зринають воєнні і післявоєнні роки, роки сталінського і Беріївського терору, жертвою якого став наш Павло Онуфрійович, та багато інших наших односельчан. У 1950 році він знаходить свою долю, кохану дружину. Серце переповнене щастям, любов'ю, радістю і коханням у молодого подружжя. Павло Онуфрійович йде на роботу, а вдома з нетерпінням його чекає молода дружина. На роботі у нього було створено підпільну організацію, яка називалась «Відкрита Грудь», яка діяла проти більшовиків. На той час уже підпільно вшановували могили січових стрільців і воїнів УПА. Співробітниця Марія попросила Павла Онуфрійовича намалювати тризуб на могилу січового стрільця на калуському кладовищі. Цю таємницю знали 8 чоловік, серед яких один виявився зрадником. 7 червня 1950 року ніщо не віщувало біди, Павло Онуфрійович працював на своєму робочому місці, раптом закрипіли гальма «Чорного Воронка». У Павла Онуфрійовича здригнулося серце, яке відчувало щось недобре. Весь будинок оточили енкаведисти, інші вбігли всередину і почали вичитувати зі свого чорного списку прізвища людей, в якому був і Павло Онуфрійович. Руки скрутили назад, 25 арештованих заштовхали в машину і повезли в НКВД. Потім сталінська тюрма, львівська тюрма, довга дорога до Казахстану, а точніше посьолок Кінгір, де і відбував свій термін, як «зрадник батьківщини» Павло Онуфрійович, який був засуджений на 25 років.

«Високі могили сиріє землі, А в тих же могилах сплять браття мої, Які за Вкраїну в могилу лягли Життя молодече своє віддали. На цементі спали в одних сорочках Туртурів зазнали в московських руках Український народ, цей день твій наспів Сином твоїм слава навіки віків.» - писав Павло Бойко

Пісня душа українського народу. В ній він виливає радість, тугу, щастя і горе. В ній оживають народні звичаї і обряди, оспівується героїчна боротьба, яка точилася віками, щоб здобути волю і незалежність. У піснях терниста історія краю, долі людські, наше минуле, сьогодення і майбутнє. Таких багато пісень переспівав Павло Онуфрійович, якому довелось віч-на-віч зіткнутись зі сталінською тюремно-репресивною державною машиною. Будучи в неволі, як і кожен в'язень сталінських тюрем, Павло Онуфрійович думкою линує на свою рідну Україну, до своєї матері, до коханої дружини. Там патріоти і заводили тиху журливу пісню, яка з вітром прилітала і відлунювала у серцях рідних ту нужду і тривогу і поневір'я рідних синів України.

Лети, моя пісне, у рідну Вкраїну
Далеко на крилах несись
До рідної хати, де мила дружина
Де щиро я Богу молився
Лети, моя пісне, матусі старенькій,
Коли ще жива поклонись
Є в Бога надія, що я повернуся,
З неволі, з далеких країв
Зустріне мене моя рідна дружина й матуся
Обніму сестер і братів.

У 1956 році після смерті Сталіна, деякі в'язні, які були засуджені на 25 років, звільнені, був звільнений і Павло Онуфрійович, який з тавром «Ворог народу» повернувся в своє рідне село, до рідної землі, до сім'ї де його чекала Дружина та синочок Василько. Життя на волі сталінського в'язня було нелегким, не можна було влаштуватись на роботу та й місцева влада дорікала на кожному кроці. Око КГБ слідувало за ним постійно до тих пір, поки Україна стала незалежною.

Павло Онуфрійович усе своє життя присвятив образотворчому мистецтву, роками він працював над малюванням ікон (образів). Також працював і розмальовував хати, як всередині, так і зовні. Пізніше його, як здібного

художника, запрошують на роботу в колгосп. Там він виконує різні галерейні роботи, а також, художні роботи.

Наші односельчани люблять і шанують пам'ять Павла Онуфрійовича згадують його золоті руки, адже у кожній хаті, у кожній сім'ї є образ який намалював цей художник, талант якого даний самим Богом. Багато праці доклав Павло Онуфрійович при оформленні новозбудованої церкви, його роботи є не тільки в нашому селі, але в багатьох селах району, а також області.

Бойко не тільки художник, але й співак, актор, гуморист, поет. Все своє життя він присвятив сцені. Він любив українську пісню, поезію, український театр, вистави. Як художник, Павло Онуфрійович шукав матеріалів для своїх художніх робіт, зокрема картин про природу. Багато бачимо таких картин у наших односельчан, які милують око. Це і козак який напуває коня, і одночасно зустрівся з коханою дівчиною-українкою, і наші рідні гори, і червона калина, і річка, і лани золоті, і пшениця, і білесенькі українські хати, і село, і розцвіла вишня під вікном. Ось така багата неоціненна фантазія нашого сільського Художника.

Павло Онуфрійович любив своє рідне село, свої порічки із червоною калиною над водою, із запашною черемхою і вербою навесні, із піснею солов'я і жайворонка в полі, із чистими джерелами цілющих криниць із білесенькими хатами край дороги. Цю любов він виливає із свого серця у пісні, яку написав слова і музику під назвою «Пісня про Кулинку». Вперше цю пісню сам автор виконував на сцені нашого клубу на творчому звіті у 1991 році.

«Пісня про Кулинку»

Попід берег тече річка
Велепунець зветься
Над річкою за водою
Калинонька гнеться
Ой калино ти червона
Ти чого єдина
Чого в тебе нема пари
Стоїш як билина

Ой стою я хитаюся
Як вітер повіс
Нема в мене сестер моїх
Аж серденько мліє
Колись було нас багато
Цвіли, червоніли
Виростали як сестрички
Та все гомоніли
Колись ми та й називались
Калиновим гаєм
Поки нас не порубали
Монголо-татари.
Порубали та й скидали
До одної ями
Назвали отрут-зіллям
Що росте пляями.
А я одна осталася,
Якось не вгледіли
Що осталась сиротою,
Бо були в роз'їли.
Колись хлопці і дівчата
До мене ходили
Милувались ніжним цвітом
До серця тулили
Як тулили тай співали
Про мене калину
Чого гнешся ти червона
Та все у долину.
А я гнуся у долину
Як ягідки маю
Назвіть мною ваші хатки

Що в ярочку скраю

Хлопці пішли з дівчатами

Разом заспівали

Та й біленькі свої хатки

«Кулинка» назвали

Ой, Кулинко, ти малинко

Ти маленьке село

Як по тобі, Кулиночко,

Ходити весело.

31 грудня 2002 року перестало битись серце прекрасної, талановитої людини.

Біографія складена Г. Й. Угач

Барнась Павло Йосифович

Барнась Павло Йосифович народився 29 квітня 1954 року в селі Кулинка Калуського району у звичайній сільській сім'ї. Батько Барнась Йосиф

Дмитрович був ветераном другої світової війни, працював разом з дружиною Анастасією Дмитрівною в колгоспі. Жив Павло в багатодітній сім'ї.

Життя в селі на той час не було дуже легким , але маючи батьків була їжа та якесь господарство. З розповідей тата про Україну з дитинства він розумів, яка його країна та хто її вороги. Йосиф Дмитрович розповідав своїм дітям про тяжкі воєнні роки, про 50- ті роки коли в'язались колгоспи, змушуючи людей віддавати матеріали розбирали навіть стодоли, забирали худобу і знаряддя праці. Батьки прищипали своїм нащадкам любов до батьківщини.

Шкільні роки проходили , майже як у всіх. Барнась Павло був веселим юнаком, якій завжди мав багато знайомств і друзів . Навчався в Зборянській школі. В той час багато допомагав своєму батьку та працював на сім'ю.

1968р закінчив школу та вступ в ПТУ . Здобув професію в 1970р.

Після училища Павло Йосипович вступив в лави радянської армії і два роки служив в Москві.

Коли закінчилась служба Павло почав будівництво будинку , щоб звити своє сімейне гніздечко. Працював на різних підприємствах і пожежником.

В 1980 році привів в новозбудований дім гарну дружину Марію Олексіївну. З якою народили і виховали чотирьох дітей.

В селі його поважали. Коли згоріла церква то займав велике місце для її відбудови. 1980 року на з'їзді селян написав звернення до людей та управи. Видно що його почули і почалась відбудова.

Художня самодіяльність Барнась Павла почалась з хорів в церкві. Разом з дружиною кожної неділі вони ще й досі ходять до церкви та співають у хорі вже 30 років. У Павла Йосифович є багато грамот і подяк за його творчість.

Після такої події ,що вразила всіх кулинчан, коли згорів храм то почав писати вірші. Першим який став писати «спить моє село Кулинка»

Спить моє село Кулинка

Спить моє село Кулика.

Спить все навкруги.

Світить місяць світить ясний.

Не сплять вороги.
Люди сплять, ворог лютує.
Чорт їм сили додає,
Щоб тайком спалити церкву,
Щоб про них ніхто не знав.
Люди сплять, ворог лютує
По Кулинці сюд і тут.
Укладає усіх спати,
До пів ночі стережа.
Як прийшла пізня година чорт сказав:
Хлопці давай ви паліть,
А я подивлюсь,
Щоб часом ще хто не встав.
Хлопці миттю все зробили,
Як їм лихий приказав.
І давай тікати подальше,
Щоб їх ніхто не впізнав.
Люди з сну ся прокидають,
Ойкають, біжать, кричать.
Хто це, хто це, палить церкву?
Нема в кого запитать,
Як ця церковця горіла,
Як усе тріщало,
Як усі ікони Божі
Попелом zostались.
Люди ті, що клали церкву
Плакали, ридали.
Вони Богу ся молили,
Господа благали.
На цю пожежу величезну
З других сіл дивились люди.

І казали, що за лихо у Кулинці,
Якесь чудо сталось.
Позїзжалась вся управа
Стала дивуватись,
На що церкву запалили?
Хто її винуватець?
Люди кажуть:
Не ми, не ми лихо це зробили,
А вони нам кажуть люди:
Шукайте, шукайте.
Тай не йшли шукати люди
Тії пусті душі.
Нехай Бог же їх осудить.
Ми без силі люди.
Там під лісом над потоком,
У глибокім яру там церковцю
Поховали вічна її слава.
Слава людям, слава Богу на землі все жити,
Щоб церкви вже не палили наші сини милі.
Це розплата, це подяка
Ні це ганьба усім людям!
Як ми виховали діти,
Що вони палять свій храм.

Потім Павло висловлював свою думку щодо політики і російської влади:

«Україно моя любо»

«Україна ти рідненька»

Україно моя любо

Україно моя люба ,

Україно нене.

Чого наші українці байдужі до тебе?

Та, тому що на Вкраїну

Чужий цар панує.

Виссав усю кров вкраїнську,

Своєю годує,

Своєю годує та ще й напуває.

Щоб не знали українці від якої мами,

Але ще прийде година повернеться слава

Ще воскресне Україна воскресне держава!

III. Видатні постаті та герої сучасності села Збора

Іван Гонта

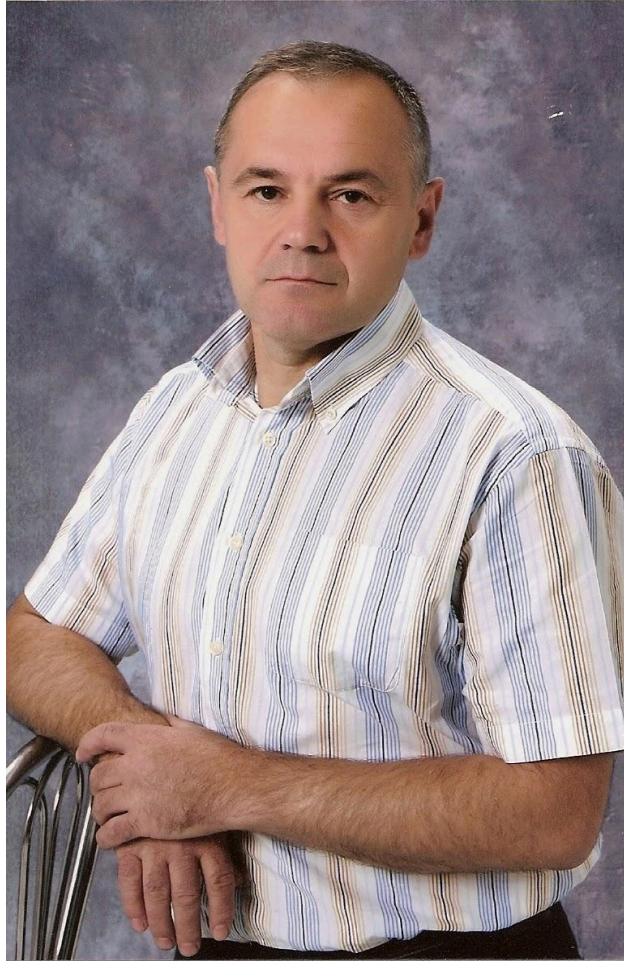
Іван Гонта (псевдо: «Гамалія») — командир куреня «Довбуш» ТВ-22 «Чорний ліс», сотник УПА. Народився 4 липня 1913 року в селі Збора (нині Калуського району Івано-Франківської області, Україна), його матір Розалія була донькою рідного брата Івана Франка — Онуфрія. Восени 1943 року служив у курені УНС «Гайдамаки» чотовим. У лютому 1944 сформував у Чорному лісі сотню «Чорні чорти», яка входила до складу куреня «Скажені» у ТВ-22 «Чорний ліс». «Гамаліївці» 26.04.1944 року припинили розгул загону Кулагіна, який спалив половину села Грабівка і розстріляв групу невинних молодих осіб (21 молодого чоловіка). В 1990 році вдячні селяни с. Грабівка за ініціативою Василя Гаргата («Одержимого») перезахоронили тлінні останки курінного і 18 повстанців на сільському цвинтарі. На могилі є перелік перезахоронених. У вересні 1944 сформував та командував куренем «Довбуш» у цьому ж ТВ (тактичному відтинку). Загинув 1 листопада 1944 року біля села Грабівки під час масованої атаки військ НКВС.

Антін Любич Могильницький

(3 березня/3 серпня 1811 — 13 серпня 1873 - український письменник, громадський і політичний діяч, греко-католицький священник. Писав мовою, близькою до народної. Був адміністратором парафії і парафіяльним священником у нашому селі в 40-50-рр. XIX ст.

Тулай Василь Михайлович

Народився 1962 року, у селі Збора, Калуського району, Івано-Франківської області. У 1977 році закінчив Зборянську восьмирічну школу й продовжив навчання в МПТУ № 7. Після служби в армії поступив в Івано-Франківський державний педагогічний інститут імені Василя Стефаника. Нині мешкає в місті Івано-Франківську.

Перші прозові твори були надруковані у газеті «Комсомольський прапор» ще у 1997 році ... Під час навчання публікувався в газеті інституту «Радянський педагог»... В 1995 році новели й оповідання надруковані в прозовій антології «Тексти», видавництво «Смолоскип», м. Київ.

Час від часу друкувався в місцевих та республіканських журналах: «Україна», «Перевал»... У 2002 році виходить книга новел й оповідань

«Колесування миттєвостей», видавництво «Типовіт», м. Івано-Франківськ. Роман « Клонований пророк» написаний у 2006 році , побачив світ в літературно-художньому журналі « Перевал», місто Івано-Франківськ, 2007 – 2008 роки, № 4, № 1. Повість-легенда « Хронологія втраченого міфу» готується до друку в одному із київських видавництв. Завершено роман « Двадцять років причетності». Є автором багатьох оповідань та новел.

Дмитро Федорович Скікун

Заслужений працівник культури України, відзначений медаллю "За доблесну працю значком "Відмінник культурного шефства над селом", Диплом 11 ступеня фестивалю самодіяльності художньої творчості, дипломами і грамотами інших фестивалів і оглядів.

Народився Дмитро Федорович 28 грудня 1936 року в селі Збора. У селянській сім'ї Скікунів було 8 дітей. Батько Федір був шанованою людиною в селі, дбав про те, щоб діти вирости здорові, здобули відповідну освіту. Як і всі діти в селі, навчався в сільській школі. Після школи поступив у 1952 році до Івано-Франківського музичного училища ім. Д. Січинського на духовний відділ

по спеціальності "труба". У 1956р. призався до армії, де грав в військовому оркестрі. Невдовзі став солістом оркестру й командиром музичних вихованців.

Восени 1959р. після звільнення в запас, Дмитро Федорович повертається в Надвірну і береться за створення духовного оркестру у місті. З 1960р. Дмитро Федорович - перший викладач духового відділу у музичній школі м. Надвірна. Вже в 1962р. організовує при школі духовий оркестр. Керований ним оркестр у 1974р. здобув звання "Народний". Висока майстерність колективу відома на Івано-Франківщині, у Києві і поза межами України. У 2001р. Дмитро Федорович разом з своїм оркестром відвідав рідне село.

Мигович Федір Михайлович

Народився 27 лютого 1937 р. в с. Збора. З 1944 по 1951 рр. навчався у Зборянській семирічній школі. Далі навчання продовжив у Войнилівській середній школі, яку закінчив в 1954 році. У цьому ж році поступив у Станіславський Державний педагогічний інститут на фізико-математичний

факультет, який закінчив у 1959 році. Після закінчення інституту і до 1965 року працював вчителем математики у Новокам'янській школі (Рава-Руський район, Львівська область). З 1965 по 1969 року навчався в аспірантурі Інституту математики Академії наук УРСР. По закінченні аспірантури успішно захистив дисертацію на тему: "Про деякі проекційно-ітеративні методи вирішення нелінійних оперативних рівнянь". Свою наукову діяльність розпочав в Івано-Франківському педінституті, а з 1974 по 2015 рік працював у Тернопільському фінансово-економічному інституті (Тернопільська академія народного господарства) на кафедрі прикладної математики, а згодом кафедрі вищої математики.

Професор, викладач математичних наук Тернопільської академії народного господарства, співавтор підручника з Вищої математики, автор багатьох наукових праць з математики, які друкувалися в наукових журналах: "Український математичний журнал", "Доповіді Академії наук" і ін. Був учасником багатьох математичних конференцій (Кам'янець-Подільський, Івано-Франківськ і ін.) .

Гойдан Антон

Парох села Збора наприкінці XIX ст. У 1894 році започаткував літопис-оригінал про події, які відбувалися в той час у нашому селі. Цей літопис є водночас найцікавішою історією села і зберігається в приватній колекції родини Косів. Батькові Марії Федорівни, який був дяком у церкві, літопис передала дружина священника Івана Павлусевича. Літопис затверджено печаткою Львівської бібліотеки.

Герой Волошин Михайло Михайлович

Герой російсько-української війни. Загинув вкінці грудня 2022 року. Останніми роками проживав в селі Збора. Народився 7 лютого 1987 року в селі Ісаків Тлумацького району, Івано-Франківської області. До 9 класу навчався в рідному селі, далі 10-11 клас вчився в сусідньому селі Петрів. Після школи пішов вчитися в місто Івано-Франківськ в училище №15, де здобув професію автослюсар по ремонту автомобілів.

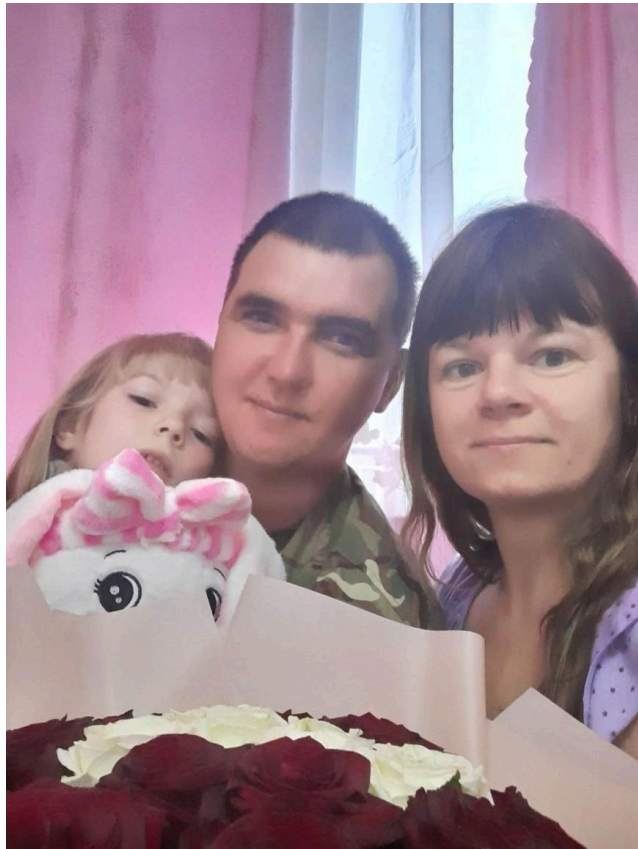
З дитинства Михайло захоплювався технікою, ще навіть до школи не ходив, а розуміння та любов до машин уже була. Цю любов до техніки привив батько Михайлові, оскільки батько був комбайнером і всюди брав малого з собою. А той залюбки дивився як батько ремонтує всяку машинну техніку.

Коли батько працював дома у майстерні малий Михайло залюбки допомагав батькові. Ставши трохи дорослим, але ще навчаючись в училищі Михайло працював з своїм батьком комбайнером.

2006 рік приніс Михайлові велике щастя, оскільки він знайшов свою кохану дівчину Христину: милу, добру, привітну, розуміючу, скромну та сором'язливу. Вона проживала у селі Збора, Івано-Франківської області. Зустрічалися 3 роки, дізналися краще один про одного і врешті у 2009 році одружилися. У 2016 році у них народилася прекрасна дівчинка Вікторія – велика радість та потіха для своїх батьків. Донечка зростала їм на радість та на потіху. Молоде подружжя проживало після одруження у селі Збора перший час. Коли донечці вже було 6 років, збиралися перебраться у місто Калуш, Івано-Франківської області, недалеко від села, за 30 км, оскільки придбали собі квартиру в місті. Перебрались туди, облаштувались, дали маленьку Вікторію у міську школу, здавалось ніби все добре і життя налагодилось.

Михайло працював на «Goodvalley» у біо безпеці, обробляв машини спеціальними засобами. І все було добре у цієї щасливої сім'ї, аж поки повномасштабна війна не увірвалась у дім тисячі українських сімей та в тому числі у сім'ю Михайла та Христини.

1 березня 2023 Михайлові прийшло повідомлення, щоб появитися у військкоматі та пройти медкомісію, бо і всі військовозобов'язані чоловіки, того ж самого дня його забрали на війну. Спочатку був два місяці у Львові на навчанні, далі опинився у Дніпропетровській області, де був місяць, далі у Харківській області, Куп'янського району, селі Катеринівка, де був до останнього свого дня. Там ремонтував самохідні установки. Від березня 2022 року війни, перший раз відпустили додому у вересні, а потім у грудні перед святом Святого Миколая. Скільки радості було від зустрічі з татом для донечки та коханим чоловіком для дружини. З великою радістю та посмішками зустріли його, не знаючи, що це буде останній раз, а наступна зустріч буде зі сльозами та великим болем.

Михайло , з дружиною Христиною та донечкою Вікторією (це була їхня остання спільна фотографія, грудень 2022)

30 грудня 2022 року зранку Михайло останній раз подзвонив Христині. Потім протягом цілого дня дружина чекала дзвінка або повідомлення від нього, але все марно. Михайло загинув , прикривши собою свого друга Олександра та врятувавши йому життя. Все сталося раптово і несподівано. Хлопці чекали на запчастини, які їм мали передати. І раптово вибух! Ніхто нічого не чув перед вибухом, ніяких звуків, ніякого шуму. Михайло загинув, у результаті вибухової травми. У спокої та мирі відлетів напередодні нового року і з ним ще один цивільний чоловік 50 ти років. Михайло з Христиною прожили 14 років разом.